



לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

WEEKLY PLANNER

פרשת השבוע באַ דף השבוע מגילה ט"ו

פרנס השבוע לע"נ הרב דוד בן חיים הלל

Dedications available, email R' Zacharia Adler - info@dafaweek.org

ג) לימוד וחזרה (ד' פעמים) וחזרת מסכת תענית	ב) אליבא דהלכתא	א) עם מראי מקומות	Follow any track פרנס היום ↓
<input type="checkbox"/> דף ט"ו ד עמוד א'	<input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד א' עם רש"י	<input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד א' עם רש"י ותוס'	יום ראשון לע"נ...
<input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד ב'	<input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד ב' עם רש"י <input type="checkbox"/> בענין לקרות לתינוק שם של מי שמת בצעירתו ע' שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן קכב	<input type="checkbox"/> חזרה דף ט"ו עמוד א' <input type="checkbox"/> בענין עד עכשיו באונס ועכשיו ברצון שו"ת הרי"ד (סימן נח) #1 שו"ת מהרי"ק (סימן קסז) #2	יום שני
<input type="checkbox"/> חזרה א' <input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד א'	<input type="checkbox"/> בענין קול באשה ערוה ע' שו"ת בית שערים חלק אורח חיים סימן לג שו"ת משנה הלכות חלק ד סימן פו	<input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד ב' עם רש"י ותוס' <input type="checkbox"/> בהמשך הענין שו"ת בנין ציון (סימן קנד) #3 קובץ שעורים כתובות (אות ט) #4 קובץ הערות (סימן מח) #5	יום שלישי
<input type="checkbox"/> חזרה א' <input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד ב'	<input type="checkbox"/> בהמשך הענין ע' שו"ת יביע אומר חלק א או"ח ו	<input type="checkbox"/> חזרה דף ט"ו עמוד ב' <input type="checkbox"/> בענין תד"ה כשם תוספות מגילה (טו.) ע"ש רשב"א מגילה (טו.) #6 הערות הגרי"ש אלישיב (גיטין פו.) #7	יום רביעי
<input type="checkbox"/> חזרה ב' <input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד א'	<input type="checkbox"/> בענין לעשות פרוכת ממעיל אשה ע' שו"ת ב"ח (ישנות) סימן יז שו"ת ציצ' אליעזר חלק יג סימן עט	<input type="checkbox"/> בענין שהעביר יום א' של פסח ערוך לנר (יבמות קכא:) #8 שו"ת לבושי מרדכי (או"ח תני' סימן ט) #9	יום חמישי
<input type="checkbox"/> חזרה ב' <input type="checkbox"/> דף ט"ו עמוד ב'	<input type="checkbox"/> בענין לפרוש אחר ביאה ראשונה ע' תשובות הגאונים שערי תשובה סימן קסח. לרבינו האי ז"ל. רא"ש מסכת נדה פרק י' שו"ת בנין ציון סימן סט	<input type="checkbox"/> בענין כל האומר דבר בשם אומרו וכו' דרך חיים על אבות (פרק ו) #10 חתם סופר (חולין קג:) #11 הערות הגרי"ש אלישיב (חולין קד:) #12	יום ששי
<input type="checkbox"/> חזרה ג' דף ט"ו מגילה <input type="checkbox"/> חזרה דף ט"ו תענית	<input type="checkbox"/> חזרה דף ט"ו מגילה <input type="checkbox"/> חזרה דף ט"ו תענית	<input type="checkbox"/> חזרה דף ט"ו מגילה <input type="checkbox"/> חזרה דף ט"ו תענית	שבת
<input type="checkbox"/> חזרה דפים יב-יד' מגילה <input type="checkbox"/> שיעורי עיון על הדף <input type="checkbox"/> בחינה על הדף			הוספות

לימוד מסכת מגילה מוקדש לע"נ ר' סנדר חיים זאב ב"ר יחיאל ישראל הירט ע"ה



1. שו"ת הרי"ב (סימן נח)

ואף על פי שהיתה הביאה שלא לצרונה כיון שהליכה היתה לרצון אסורה, כדאשכחן באסתר דגרסינן בפרק קמא דמגילה מאי אשר לא כדת אמר ר' ירמיה בר אבא שלא כדת כל יום שכל יום באונס ועכשיו ברצון, וכאשר אבדתי אבדתי כשם שאבדתי מבית אבא כך אבדתי ממך, אלמא אף על פי שהבעילה של אסתר און סתדי דשלא לצרונה היתה כיון שהלכה לצרונה נאסרה למדרכי וכו'.

2. שו"ת מהרי"ק (סימן קסז)

עוד נראה לע"ד להביא ראיה דע"כ אין הדבר תלוי בכוננת האסור כדי שנאמר הדין שלא תכוננת /תכוננת/ לאיסור כגון שלא ידעה שיש איסור בדרכי שחאה מותרת לבעדה דהא גרסינן במגילה פ"ק (דף טו) ובאסתר אבדתי אבדתי כאשר אבדתי מבית אבא וכאשר אבדתי אבדתי כשם באונס והשתא כדכונן ש"מ דמאותה עשה נאסרה על מדרכי והנה דבר פשוט הוא יותר מביעתא ככותחא כי אסתר לא עשה /עשתה/ שום איסור ולא היה כדבר אפי' נדנוד עבירה אלא מצוה רבה עשתה שהצילה כל ישראל. והעד דכן הוא שהרי כבואה לפני המלך שרתה עליה רוח הקדש שהצדיקין התם מותלכש אסתר מלכות וינה מוכתה שהיא היתה משכעת נביאות שמעו להם לישראל שהרי שרתה עליה רוח הקדש כאותה עשה אשה הלכה לפני המלך אשר מכה זה נאסרה על מדרכי וחלילה והם לומר שהשרה רוח הקדש מכה מעשה של נגאי לא יתהא כזאת בישראל אלא אדרבה פשיטא ופשיטא שעשתה מצוה רבה מאד ובפרט דקרקע עולם היתה... ובכ"ש בהתיא דאסתר ואפילו הכי נאסרה על מדרכי בעלה משום אונס מעשה שתיים ברצון והלא דברים קל וקומי ומה התם דלא היתה כדבר שום נדנוד עבירה אלא אדרבה מצוה קא עבדה ואפילו הכי נאסרה על מדרכי בעלה אשה שזנתה מתח לבעלה לא כל שכן שהיא אסורה עליו ואעפ"י שאינה יודעת שיש איסור בדרכי דמ"מ עשתה היא עבירה וצריכה כפרה וחיבת כקרבן.

3. שו"ת בנין ציון (סימן)

ולע"ד יש להשיב על זה דאף דסברת מהר"ק סברה גדולה היא דגם אם לא מעלה בד' רק שמעלה בעלה אסורה לע"ד לא שייך זה רק בזינה ברצון ונתכוונה להנאתה אלא שלא ידעה שאיסור הוא שמ"מ נתכוונה למעול בעלה אבל בזינה לשם מצו' שכונתה רק לשם שמים האף יקרא זה שמעלה בעלה וביותר יקשה גבי מדרכי שוהו /שוהו/ בעצמו צו' לה לא אלא המלך נגד צרונה והאף תחשב שמעלה בו מעל גם כבר הקשה המהרש"א והר"ף בע" סתירה בדברי אסתר דלמדרכי אמרה ועכשיו ברצון ושמ במגילה אמרין א"ר לוי כיון שהגיע לבית הצלמים נסתלקה הימנה שכנה אמרה אלי אלי למה ענתבתי שמה אתה דן על שגוג נחמד ואונס רצוני ופי' רש"י אף על פי שאני בא אליו מאלי אונס הוא הרי שהיא בעצמה קראה עצמה אונס ולכן ה"ל לע"ד דאם בודאי ה"ל זה צורך להציל את ישראל אין ע"ל אונס גדול מזה אבל כפי הנראה מדברי בע"ה הוא בעצמו ה"ל ומהפ' בהא שמא אס החרש חתרשני בעת הדאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר וגו' ומי יודע אם לעת כדאת הגעת למלכות וכוונת דבריו שה"ל בוטח בד' שישלח הצלה לישראל רק ה"ל מסופק אם ממקום אחר אם ע"ל אסתר כמו שאמר ומי יודע אם לא יועיל למלכות רק לבעור הצלה ישראל כמו שפי' הראב"ע ולכן מצד איסור א"א אף על פי שה"ל שבת מלמ' ה"ל מותר דעל ספק פשוט ג"כ מחללים אפילו שבת אבל שנתה"ל א"כ מותרת לבעלה על ה"ו ספק איסור דשמה ה"ל אפשר להציל ממקום אחר ונתת ברצון שלא לצורר זה שאמרתי אסתר וכאשר אבדתי אבדתי שמעשניו ברצון וחספם נאסרה לך.

4. קובץ שעורים כתובות (אות ט)

ט) וראיה לחילוק זה, מהא דתנן האשה שנחבשה ע"י נפשות אסורה לבעלה, ומישרו רש"י ותוס' אפילו לבעלה ישראל, היישינו שמה נהרצתה להיבעל למצוא חן בעיניהו כדי שלא ירגזה, ומבואר דאם עושה כן כדי להינצל מרגינה חשיב רצון ונאסרת לבעלה ישראל, ואילו בריש מקילתין גבי נבעלת להגמון מבואר דמותרת לבעלה ישראל, וע"כ צ"ל כחילוק הנה דגבי הגמון שאנסה להיבעל אף שהיה בינה להינצל ע"י מסייג' הריגה, מי"מ גוף המעשה נעשית באונס, אבל באשה שנחבשה שלא אנסה להיבעל אלא שעשתה חן ברצונה כדי להינצל מיתהא חשוב רצון, ואף דעת הרמב"ם דנבחבשה אינה אסורה לבעלה ישראל היינו ידעינן שנהרצתה להיבעל כדי להינצל מהריגה ודאי חשוב רצון, וזה פשוט בגמ' גבי אסתר שנאסרה למדרכי דעד עכשיו באונס ועכשיו ברצון, והיינו שרצונה היה להיבעל לאחשוורוש, למצוא חן בעיניו להציל את ישראל, כמו שעשתה יעל לסיסרא, [ובכן הפך חיים כלל ה' נראה שפירש שמוש להיבעל היתה ברצונה, אף שהבעילה א"כ היתה באונס, וגם מהרי"ט סי' כ"א חקר בזה, הוא אי"כ תיקשי דגם גבי הגמון נשואיה בד' היו ברצונה וידעה שהיבעל ע"י ההגמון ומ"מ מקיירי אונס כיון שהבעילה א"כ היתה ע"י אונס].

5. קובץ הערות (סימן מח)

אבל קשה לפירוט זה, דמאי משני בגמ' [סנהדרין ע"ד ע"ב] אסתר, דקרקע עולם היתה, דהא היא הלכה ברצון בעמה לאחשוורוש, כדורש רז"ל [מגילה ט"ו ע"א] כאשר אבדתי אבדתי, עד עכשיו באונס ועכשיו ברצון, ואין חותר לה לילך למסור את עצמה לונות, דאילו לא הלכה לא היתה נקראת אל המלך. דבשלמא לפירוט תוס' לא קשיא, כיון דבשעת ביאה היתה קרקע עולם רשאית היתה להיבעל, כמו כן התורה ציונה ואל יחרג, ומדאורייתא שרי להכניס עצמו לטבח באופן שיהא מוכרח א"כ לחרות את האסירין מפני פיקוקי, כמ"ש במאור ובין [ז' ע"א מפי הרי"ף] ספיקי דשבת, גבי אין מליגינן בספיה פחות מגי' ימים קודם השבת, ע"ן שם ובש"ס רבינו ש"י י"ז, ק"א וקנינא, אבל להרמב"ן הרי אין חילוק כלל בין הבעל להנבעלת, ועומא דקרקע עולם הוא רק מפני שאין תועלת בזה שתמסור עצמה להריגה, שבידו לבוא עליה על כרחא, אבל באסתר הלא היתה הברירה בידה שלא לילך, ואפשר דבאמת עשתה שלא כדין, כדי להציל את ישראל, כמו יבעל שעשתה עבירה לשמה בשביל הצלת ישראל, שנבעלה לסיסרא [נו"ר כ"ג ע"ב], וה"ל באסתר דכוותה, וגדולה עבירה לשמה יותר ממצוה שלא לשמה, והא דפריך בגמ' מאסתר, היינו מתחלת נישואיה לאחשוורוש, קודם מעשה המן, דהא לא היה אלא הצלת עצמה לבד. ועוד אפשר לומר, דשמה הלכת כל ישראל, אלים טפי מפיקין דיחיד, וגם ג"ע נדחה בשביל זה, וד"ז ע"כ.

6. רש"ב'א מגילה (טו)

טו ע"א [מה שכת' בהגדה ואני כ"ש כאשר אבדתי אבדתי כשם שאבדתי מבית אבא כן אבדתי כשם שאבדתי] הקשו בתוספות ג"ר יגרשנה ויחזירנה אחר כך שאינה אסורה לו מחמת זנות וכדמכחך בה' שני דרוטה¹⁰⁰⁰, לא היה מתנה עמה לא על קדם שתתאריס¹⁰⁰¹ ולא על לאחר* שתתגרש, דאינו מתנה אלא¹⁰⁰² מה שאסרה עליו¹⁰⁰³ והלכה והיתה לאיש אחר [כתיב], נשאת אסורה לחזור לו ונתה מותרת לחזור לו¹⁰⁰⁴, ויתרצו שהי'ן] ריא לגרשה לפי שכל מעשה הגט בעדים וירא שמה יתפרסם ויודע* הדבר למלך¹⁰⁰⁵, ואינו נכון בעיני, ויתכתוב* לו בכתב ידו שהוא כשר דאורייתא¹⁰⁰⁶, טוב היה לו לעשות כן, דהא אסתר היכי עבדה הכי, הדשתי ברצונה נבעלת ותהרג ואל תעבור¹⁰⁰⁷ ואלו היה

7. הערות הגרי"ש אלישיב (גיטין פו)

וחקשו שם התוס' (ד"ה כ"ש) אמאי לא גירשה ותהיה מותרת לחזירה, ותי' התוס' דלמי שבענו עדים בטו היה רש"ב'א שמה יתפרסם ע"יז למלכות ויסתכנו, והקשה שם הרש"ב'א הא עדיין יכול לגרשה בכתב ידו בלא עדים, וכחך הרש"ב'א דאין מתיישבין בדברי אדה ע"ין שם, ולכא"ו קושית הרש"ב'א תלוי במחלוקת הראשונים, דלשיתת התוס' (ה' ע"א ד"ה דקיי"ל) שגם לר"ם שעדי' חתימה כרתו מי"מ בעינו ע"יז מסירה, אי"כ לא קשיא מדי שמה ע"י עידי מסירה יהיה פירסום, ורק לשית' רש"י וכו' ט"ל להרש"ב'א דלמי"מ לא בעינו ע"יז מסירה חקשה הרש"ב'א שגירשה בכת"ב בלא עדים וע"כ כ' שאון מתיישבין בדברי אדה, ע"י נובי"י מהדוית יו"ד סי' קס"א).

8. ערוך לנר (יבמות קכ"א)

ובזה יש ליישב ג"כ מה שהקשה בספר יערות דבש אמה דאמר רב במגילה (טו) ויעבור מדרכי שהעביר יום ראשון של פסח תעניתו דלמה נקט עבירה זו דוקא והלא ה"י עבירה גדולה מנו שבענו צרחה עשה של אכילה מצה שהיא דאורייתא גם בזמן דליבא פסח ע"ש שנתק מאד ביישוב קושיא זו ולבסוף לא הועיל, אבל לפי דברינו התענו ואכלו מצה ולכן לא קחשיב רק מה שהתענו ביום טוב ראשון של פסח אכן באמת גם אי נימא דרב ס"ל כגמרא דילן שהתענו שלשה ימים ושלשה לילות רצופים מכל מקום יש ליישב קושיא זו שהרי שבענו עינונו ה"ל כפחות מכתבת שהיא יותר מכותב כמבואר בפ' יוה"כ ושיעור אכילה מצה היא בכיות ולכן לא ה"י כאן עבירה אכילה מצה ד"ל דבאמת אכלו כזית מצה ואפילו למ"ד ח"ש אסור מן התורה י"ל דמתחלה לא קבלו שלא לאכול חצי שיעור וכמ"מ קרא ל"י צום ועינוי כיון דלא אכלו ככותבת דמיתב דעתא ולכן קאמר רב שהעביר י"ט של פסח תעניתו דבי"ט צריך לאכול כביצה פת כמו שכתב הר"ן פ"ל כחבי וכביצה היא יותר מכתבת והו' ודאי לא אכלו דא"כ לא ה"י עוד צום, ואפילו לפי מה שכתבתי בספרי כבורי יעקב פ"י תי"ח] דרק לכחלה צריך לאכול כש"ס כותבת כזית פת אבל בידיעבד יוצא כזית א"ש ואפילו אם אכלו כזית פת מ"מ ה"י כאן עבירה שהתענו ביי"ט ובטלו עונג י"ט שה"י עכ"פ ה"י ענוי וצום *:

9. שו"ת לבושי מדרכי (או"ח תני' סימן ט)

ראיתי מ"ש כת"ה ע"ד קושית הגאון מן יערות דבש [ח"כ דחוש ט] מ"ש בסמ' מגילה [ט"ו ע"א] ויעבור מדרכי שהעביר יום טוב א' של פסח תעניתו, מ"ט לא ולי' עוד חומר רב שבעטל מ"ע של אכילה מצה דהא יום ולי' תכונן וכו' והאריך בפלפול רב לתרץ הקושיא עפ"ז משנה למלך מה' יסוד' התורה [פ"ה ה"ח] דיזאע שלא כדרך הנאותו, והנה לדברי הר"ן הביאו המג"א ס"ו חקיס' [ס"קב], דאם אכל פחות מכתבת עומ' בתעניתו, דשיעורא כמו יוה"כ פ' ושיעור אכילה מצה כפזית לק"ם, ועוד י"ל דזאע יש לומר דזוהו תענית ככל התענית צבור שהוכחו בסמ' תענית בחוספת כרכות ותפילות ותקיעת שופר וחוצרות, לכך בחמשה ענינים לא, אי כמ"ע חשב ואל תעשה ודאי כיום לנטל, דאם כנטל תקיעת שופר ונטילת לולב כיום טוב שחל להיות בשבת כמ"ש בסמ' יבמות ד"ב צ' [ע"א] שב ואל תעשה שאין, אבל דברים שהם בקום עשה נגד שמחות יום טוב לא מציונו, ורק מפני פקוח נפש, ובפרט מדרכי שיהיה מן הסנהדרין ואנשי כנסת הגדולה שלפי שעה ודאי ביזו לנטל, ועכ"פ הוה יותר רכותא שהעבירו בתענית דכ"ס כמו כל דיפי תענית וכו' וכו', וא"כ אכילה מצה אם כי הוה מן התורה, עכ"ז לא הוה רק שב ואל תעשה, ועוד י"ל פרפרת דרב ושמואל פליגי בפלוגתא דרבא ורב אחא בר יעקב א' מצה בזמן הוה דאורייתא או דרבנן [פסחים קטו ע"ב], ואין עוד להאריך.

10. דרך חיים על אבות (פרק ו)

ומה שאמר הוא למדת כל האומר דבר בשם אומרו מביא נאולה לעולם, יש לשאול מנ"ל דבשביל זה ה"ו הנאולה ע"י אסתר, ועוד כל מדת הקדוש ברך הוא מדה כנגד מדה ודבר זה שהאומר דבר בשם אומרו מה טעם שיזכה להביא נאולה ויש לדעת כי כאשר הקדוש ברך הוא מביא נאולה, וה"ו רוצה שידעו כי הוא יתברך פעל, ולא יאמר לא הו"ו פעל כל זאת רק חכמתו ועוצם ידו, וכן המצא בנאולה מצרים כתיב (שמות ז) וידעו מצרים כי אני ה' בהוציא אותם מארץ מצרים, וכפי"כ אם לא היתה אסתר בעלת מדה זאת לתלות הדבר במי שראוי לתלותה ודחתה ח"ו אומרת לישראל אני עשיתי ברוב חכמתך כדי להתגדל ולהתפאר, לא היתה אסתר ראוי' שתבא הנאולה על ידה, שהשי"ר רוצה להודיע החסד והטוב שהוא יתברך עושה עם ישראל, אבל מאחר שאסתר הגידה למלך אושרו בשם מרדכי, והיה אפשר לה לומר למלך כי אני עשיתי זאת למלך למצא חן בעיני המלך, ולא עשתה זה רק היתה אומרת בשם מרדכי אשר עשה, ומפני זה היא ראוי' ל"כ להביא נאולה לעולם כי מעתה לא תלמה הדבר כי אם כושי"ט ברך לא היתה אסתר יודעת כי כל אשר נעשה הוא מאת השי"ן

11. חתם סופר (חולין קג)

כל האומר דבר בשם אומרו מביא נאולה לעולם, פי' זכות זה עושה וזכאי שראוי לגלגל זכות אחר על ידו שאם היה עת נאולה מצרה יכולה להתגלגל על ידו:

12. הערות הגרי"ש אלישיב (חולין קד)

כל האומר דבר בשם אומרו מביא נאולה לעולם, באבות מבואר שהוא אחד מקניני התורה, וצ"ב מהו שייך לקניני התורה? והביאו בזה בראש דהוא מדה נגד מדה, בשואמר דבר שראוי בשם אומרו, וזכה מל"מ שיזכה לחדש בעצמו ויאמר בשמו והיינו שהתורה מתברר, ואין נאולה גדולה מזה, והיה אפ"ל שהכוונה להא דאימת ביבמות (צ' א) שה"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעוה"ז שפתותיו דובבות בקבר, ולכן צריך לומר דבר בשם אומרו, אולם נראה מחדשת, משא"כ הכא שרבי יוסי אמר רק שנחלקו בה בש"י וכו', ואעפ"כ צריך לומר דבר בשם אומרו, וע"ל מ"ש בהערת בכותח לא ב).

מגילה בכתב ידו... לא היתה... עובדת... נאסרת למדרכי... אלא שבידי אדה חן ועוד אסור עריות החמום וכו' היתה... ואין מטיבין ע"ה



אליבא דהלכתא

מגילה דף ט"ו

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

לע"נ ברוך בענדש וברכה גרוס ע"ה

ענין א'- בענין לקרות לתינוק שם של מי שמת בצעירותו

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן קכב

הנה דבר ליתן שם לתינוק הגולד בשם שנקרא אחד קרוב שמת צעיר לימים. בי שיהיה קפידא. והא איתא ב"ש"ש גיטין פ"ד ט"פ ל"ג בדני השמות בשם ישעיה כתב דאף שישעיה הגוי היה נקרא ישעיהו אין העולם רגילין לקרות על שם הנביא משום דרוע מוליה שנהרג אלא קרא אף ישעיה על שם ישעיה שנמצא בדה"י והוא בנין בשמות אנשים אות' א' אבל כתב שהרמ"א שנתן בסימן קכ"ט סעיף כ"ז דצריך בסתמא לכתוב גולה אם לא שאומר בודאי ששמו גדליה מליג. והא שם הרמ"א הוא דסתמא נקרא אחר גדליהו בן אויב אף שנהרג. אלמא דסובר הרמ"א דאין להקפיד על זה ולא כ"ש"ש. אף אולי יש לומר דלא מליג ה"מ אלא בשם נביא וצדיק מפורסם בהקראי כהו ידעיהו וגדליהו שמהו נביאים וצדיקים אין להקפיד כל כך מצד שאירע מוליהו דעכ"פ עדיף מלקא בשם אנשים אחרים שהם אינשי דעלמא אבל נסמא

דאינשי דעלמא אפשר מודה שיש להקפיד כסוגו היש"ש. אבל אין לומר כן דהא בשם גדליה אשכנזי אביו של צפניה הנביא שהיה צדיק חז"ל נביא דהא במגילה דף ט"ו תנא כל שמקישו ומקשה אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחד מן לשון כגון צפניה בן כושי בן גדליה בידוע שהוא צדיק בן צדיק, ולעיל מה אמר עולא כל מקום ששמו שם אביו נבניאות בידוע שהוא נביא בן נביא, ואף אם נמצא דהא דאמר עולא הוא רק לאביו ולא נביא שהרי לא אמר עולא אלא שהוא נביא בן נביא מ"מ צדיק הא מפורש במתניא שהיה צדיק אף שג"כ תניא רק צדיק בן צדיק בן צדיק בהכרח שכוונתו על דהרי אמר ופרט לך הכתוב באחד מן לשון משמע שהוא כפרט על כל אלו שנאמר שם וא"ל מה שמע שגם הא דאמר עולא שהוא נביא בן נביא הוא ג"כ אבולתו אבהתא והיה גדליה בן נביא ועיין ברש"י דאפשר דהו גמט לשון נביא וזה לשון צדיק ולא מליג עולא אבריתא. וא"כ מפרש שם עולא קאי על כל אלו אבהתא הגאונים שם שיהי

ענין ב'- בענין קול באשה ערוה

שו"ת יביע אומר חלק א או"ח ו

ב) והנה כשמכיר את האשה שישמיע קולה. נראה דבראי יש לאסור משום קול באשה ערוה. וכדמשמע בתוס' סנהדרין (מה). ש"כ, דהא דאמרינן במגילה (טו). כל האומר רחב רחב מיד בקרי, האמר בתוס' בירודעה ומכירה. ע"כ. ומשמע שאף שאינו רואה אותה כיון שמוכר את שמה בא לידי הרהור, וה"ל כששומע את קולה. והו"א אמת כי בתוס' תענית (ה). כי בההיא דרחב, בירודעה ומכירה, ע"כ. בירודעה שבא עליה ומכירה שראה אותה. ע"כ. נראה שאין כוונתם אלא ליישב כפל הלשון. אבל המכירה אע"פ שלא בא עליה ג"כ בא לידי הרהור, ומילי מילי קתני בירודעה או מכירה. (וכן מתבאר ג"כ ש"ת נודע ביהודה קמא חז"ת סי' כד). ואמנם המתיר"א בח"א מגילה (טו). כ"י, בירודעה ומכירה פשוטי בפי"ק התענית יודעה היינו מכירה, ועי"ל בירודעה ממש כמו ואיש לא ידעה, דהיינו ע"י שידעה מכירה, ואז נקרי. ע"כ. ומשמע דתירויהו בעינן שידעה ממש וגם מכירה ע"י, אבל במכירה לבד לא חיישינו. ומ"ס שלא זכר מד

שו"ת משנה הלכות חלק ד סימן פו

והנה דאף שאין איסור גמור בח"א ה"ל ע"י פאנוגרף ויפוא ביה מ"מ סיים [הבית שערס] דמ"מ כמעה הדבר ובעל נפש יהוה מזה אמנם העולנו קצת ללמד זכות על אותם מאחינו בני ישראל הנכנסים לבתי מלכות או בית תכשיל רעסטראנדו לנאכל ושומעין שם קול ראידיא מאשה שהיא ערוה ואסור לברך בפני הקול, אם אינו מכירה אפשר להקל אבל המכירה והיא אסור וכמ"ל לעיל והמציאות מצידי שאותם השומעין הוציא ונקא לשמוע ממזמזים שמכירים אותם שזה מעורר אותם ותר לכן שומר נפשו ירחק מהם נכונן ובאמת נראה דהבעל מלכות שמכניסם טעלעוויא בבית מלונם עוברים אלפני עור לפענ"ד יש לו בהאריכות דברים וד"ל.

שו"ת בית שערס חלק אורח חיים סימן לג

יש שמוכ"ל לזה מהא דת"ר מגילה ט"ו רחב בשמה זינתה יעל בקולה אביגיל בזכירתה מיל בת שאלו בראי"ה א"ר יצחק כל האומר רחב רחב מיד נקרי א"ל ר"נ אנא אמינא רחב רחב ולא אכפת לי כי קאמינא בירודעה ומכירה ומשמע דר"י בא לפרש הך דבשמה זינתה ומסיק היינו דוקא בירודעה ומכירה א"כ דומי' דהכי נמי הך דייעל בקולה (והיינו ע"י פאנוגרף) הוא רק בירודעה ומכירה אבל באינו מכירה לא אכפת לן

ענין ד'- בענין לפרוש אחר ביאה ראשונה

תשובות הגאונים שערי תשובה סימן קסח. לרבינו האי ז"ל.

ושאלתם הנושא אשה בתולה וכו' הלכתא הנושא אשה בתולה כשהוא בעול בעילה ראשונה שהיא מצוה פורש ממנה ואסור לבעול בעילה שניה עד שתספור ז' נקיים ותטובל במים חיים מפני שדם בתולים גורם לדם נדה שיצא עמו וכשהיא נבעלת בעילה ראשונה אוחות אותה ועדה ותלחלה ובזמן שהאשה מתלחלת היא פורשת נדה וכענין מה שכתוב באסתר ותתלחלח המלכה מאד אמר רב למלמד שפירשה נדה.

רא"ש מסכת נדה פרק י

הגיע זמנה לראות ולא ראתה בטלן התמור בשם ונראה לי דע"ס לחימה ו לא בשני שמים שגם לא על דם הנקוד עם דם בתולים למה נחוש בתיקתא שלא יגיע זמנה לראות וא"ל נראה נדולה למה נחוש הא לחימה לקמן (סמן ג) דלפי' אשכנזי לכו"ה חלה מתמה ששמים וס' על לה מכה טלה נמכהה ולא חיישין שגם לא על דם הנקוד עם דם מכה. ואין לך מכה נדולה מזה שבעלה וילא ממהם דם בתולים אלא שם חומרה ו מאס דבעלת מטה לכל מסירה ואין הכל בקלאון בחילוק שם בין תיקתא שלא הגיע זמנה לראות ובין הגיע זמנה ובין בוגרת ובין לא ראתה ובין שלא ראתה ועוד משום דתמן יתו תיקתא הלך הכסף רבובות להסוות טלן וליתן להם דין חומרה שנתמנה. ודיעבד בוגרת שראתה ונתמנה לה

שו"ת בנין ציון סימן סט

חרי שבפ"י כתבו הגאונים שתחומא היא משום חשש נדה ובלי' טפק אילו ראה הרא"ש דבריהם לא הי' כותב כדבריו וכיון דמה שפורש אחר בעילת מצו' משום חשש נדה הוא לענ"ד אין להקל שישיבכ הבעל על מוסתה כמו שנהגו שלא לשכב בנדה גמורה אחר שכתבנו שדברי רבינו האי שמהם הוציא הרמב"ם חילוק זה אין הפי' כן. ככלענ"ד הקטן יעקב.

ענין ג'- בענין לעשות פרוכת ממעיל אשה

שו"ת צנץ אליעזר חלק יג סימן עט

ואסתעיין מילתא בידי ומצאתי בספר הנקרא בשם ליקוטי ש"שנים לרבינו מפורסם בדרו הקודם מחבר כמה וכמה ספרים, שבמסכת ש" ס"ק י"ו נשאל במפורש על סכוח: ע"ד שא' נדה פרוכת לבת הנכנסת וחקק על הפרוכת שמו רסם אמר, ויש כמה אנשים שמוחין בדבר, והשיב דמהר"א דיר"ד סי' רמ"ט וכן מס' רי"ט סעיף ג' שמוח' לחקוק שם הבעלים ואפי' ערוה המנדב דבר מותר לו לחקוק שמו עלי, ואי משום דכתב על הפרוכת שם אמר ולא רצו החסידים שיזכר שם אשה על הפרוכת בפומבי, אין בזה שום חשש, וראי' מהא דאמרנו ז"ל במגילה ד' ט"ו ת"ר רחב בשמה זינתה יעל בקולה אביגיל בזכרה וכו' ולאכארה י"י להבין מה ג"מ מזה ולאכארה צורך אמרו רז"ל דבר זה, אבל אפ"ל דהורו לנו בזה דדוקא רחב בשמה ואביגיל בזכירתה, אבל בשם אחרות אין שום איסור והי"ש דילמא המוכר בשמה נגדר אחר תאות ונת וכו' אם אשה רוצה להתנדב דבר לביה"כ"ג לא יקבלו ממנה אם תכתוב שמה על גדתה חס מלוכר כן שלא נמצא כן בשום ספר דבר זה, א"ו דמה דוכתה התורה לעושי המצוה שיכתבו שם על המצוה אין חילוק בין ישראל לעכו"ם ובין איש לאשה, וא"כ מי שרוצה לכתוב שמו ושם אמו על דבר שנדב אין מוחין בידו ואדרבה לעיתים הוא עושה איש"י מוסף כדי לקיים מצוה זו גם כיבוד אב כדי לזכות את אמו להוכר שמו על דבר שהקדיש בנה לביה"כ"ג עכ"ל עיי"ש. והוא הדין והוא הטעם גם לנידוננו, ולמה נכנס המושב מאשה דקדישת כזאת שנחת רוח הוא לה שיוכר שמה על מעיל לסי' שנדב בעלה.

שו"ת ב"ח (ישנות) סימן י

פרוכת נעשה ממעיל ישן שהיה מלבוב לאשה ידועה בקהל ושמה של האשה חקוק על הפרוכת לזכר שמותה והוא קרוע ע"י שר' לעשות ממנה פריסה על השלחן או על העמל לפני הש"ץ או פריסה לחופת חתן וכלה. תשובה לא עשו בהתן לזקן פרוכת ממעיל שנשתמש בו הדיית והביאו מהר"ל בתשובה בסי' ק"ד ואין צורך לומר מלבוב אשה דבר צדק קמא דע"ן קאמרינן ולא בדי' בצבע אשה אמר רב יהודה אמר שמואל אפילו נטווחין על גבי כותל. ודעת הרב פ"ק דרע"ג ופ"ק דמגילה קאמר ר"י כל האומר רחב רחב ב' פעמים מיד נקרי א"ל רב נחמן אבא אמינא ולא איכפת לי א"ל כי קאמרינא בירודעה ובמכירה ובמזכיר את שמה קאמרינא ופ"י רש"י בירודעה היינו מכירה אלמא משמע דבירודעה אף לאחר מיתה מיד נקרי דאי בחי' דדוקא פשיטא דאיכא הרהור בכל אשה בחייה כשנתן דעת עליה ואפילו אינו מזכיר את שמה אלא בעל כרחו מדקאמר ומזכיר את שמה דלאחר מיתה קא מיירי והשתא הרהור אבדי בצבע אשה בירודעה איכא הרהור אף לאחר מיתה.